

KÖSZEG ÉS VIDÉKE

FIZETÉSI ÁR (gynegyed évre):

Helyben házhoz szállítva 1:40 Pengő
Vidékre postán 1:80 Pengő
Külföldre egy évre 5 dollár

Megjelenik minden vasárnap reggel.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
RÓNAY FRIGYES

Várkör 39. sz.

Telefonszám 23.

Hirdetések millimétersoronként 6 fillér.

Hirdetések díja előre fizetendő.

Nyilttér sora 40 fillér.

Szövegközötti reklámhír sora 20 fillér.

Polgármestert

választ jövő héten városunk közönsége képviselőtestülete útján. Dr. vitéz Nagy Miklós tanácsnok a komoly jelölt. Eldöntöttnek tekinthető már a december nyolcadiki tagválasztás eredménye után és megerősítettnek a győzelmes N.E. szervezetének választmányi ülésében hozott egyhangú határozatával. De eldöntöttnek kellett tekinteni még azon okból is, mert a közvélemény óhajtasaként nyilvánult meg a személyi kérdés abban is, hogy a polgármesteri székben azt kívánják látni, akit magának erre már kezdettől kiszemelt, vagy ahogyan a kedélyes soproni poncichterek Thurner Mihály választásánál büszkén hangoztatták: „den hab'n mir uns selber zicht". Mert kétségtelenül úgy van, hogy olyan töltse be a városháza vezető állását, aki alapos ismerője mindennek és mindenkinnek. Ez már a gyors és eredményes adminisztrálásnak felét jelenti. Ha most még hozzátesszük azt is, hogy a Végzet úgy intézte sorsunkat, hogy bőséges tapasztalatokat szerezhett magának a létért való küzdelemben, a világhelyzetből ránk szakadt súlyos pénzügyi komplikációk okozta vergődésben és megízlelte az ebből származott sok keserűséget, sok nem várt és meg nem érdemelt megalázkodást, nehézségek leküzdésére sok mindenféle próbálkozást, majd nem birakozást is lehetne mondani, — úgy bizony jó iskolán esett át, hogy mindezekből levonva a tanulságot, a város kormányzását olyan szilárdan lefektetett vágyaira terelje, melyen kisiklani nem is lehet. Mi ugysem száguldunk olyan iramban, hogy ettől tartani kellene. Városunk haladásának menetrendje a lassabb, az óvatosabb tempót diktálja. Láttuk a múltban, hogy az erre irányuló lázas történet mit eredményezett. Tulajdonképpen nem mi estünk ezen lábba, — ebbe bennünket belevittek mások és mi, a letörtek, a létért küzdők, a veszteségek pótlásáért szomjuhozók, persze nekimentünk néha, ha nem is a falnak, de bizonyosan a bizonytalanságnak, csak hogy az elszigeteltségre kárhözvont várost nélkülözhetetlen élet-

feltételeihez megsegítsük. Az új városfőnek az e körül szerzett tapasztalatokat kell emlékeztében megtartania, minden időkre óvatosságra figyelmeztetnie. Arról szó sem lehet, hogy jelen helyzetünkre való tekintettel a jövőt illetőleg stagnálásra állítsuk be kurzusunkat. Csak kockázatos, terheket okozó vállalkozásokba nem szabad belemenni. De mindig vannak és lesznek olyan megoldandó problémák, melyeket szem elöl téveszteni nem lehet. Nem akarunk elébe vágni a pár nap múlva elhangzó programbeszédnek. Valószínűnek tartjuk, hogy a megválasztandó új városvezérnek már kialakulhattak jövőendő munkatervének körvonalai. A képviselőtestületnek létszen kötelessége ezt bírálat tárgyává tenni, — aminthogy a képviselőtestületnek az is lesz kötelessége, hogy törvényes rendeltetése szellemében a munkában részese legyen mindenben, városszeretettel, készséges önfeláldozással. Sőt kezdeményező is lehet. A közösen elvégzett előkészítés pedig azzal a komolysággal, alaposítással folyjon, hogy csak üdvöset teremtsen ennek a századok óta annyi megpróbáltatáson átesett városunknak. Régi fényének visszazerezhetéséről ne álmodozunk. Világdícsőséget szerzett vár tövében önálló törvényhatóság, külön követküldési jog, a fejedelemséggel való közvetlen kapcsolat lehetősége, királyi tábla székhely, brigádéros katonai helyőrség, stb. kiváltságok történelmi dicső emlékek gyanánt élhetnek bennünk. Alkalmazkodva a változott viszonyokhoz, a lehetőségekhez, a reális alapon nyugvó adottságokhoz kell e város népét a jobb jövő felé vezetni, a mindennapi kenyérhez megsegíteni.

Aktuális gondolatok.

A minap illetékes helyen szóba került a köszegi gyümölcsös ügye. Mérvadó csoport hangadója szót emelt ellene. Hadd álljon itt nyilvános ellenvetésül, hogy évekkal ezelőtt első voltam, aki komoly elindításhoz idehozta egy miniszteriumi főhivatalnokot és Ungváryt, a híres szakértelmet.

Sajnálom, hogy egész Köszeg közönsége nem volt jelen a Kalchgrabenon keresztül való koczikázásunkkor. — Ezek az urak csodálkozottak, ámuldoztak a gyümölcsfák nagy-

ságán, őseréjén, terebélyükön, korukon. Azt is mondták, hogy ez a völgy mindannyiunk, az egész város kincseskamrája lehetne. — De, öt év alatt és más gazdák kezében! — Nem győzték polgártársainkat korholni azért az indolenciáért, amiért ezeket a fákat gondozatlanul: mohásan, ágasan, értelmetlenül, eldurvult kéregben találták. Mindkettőjük véleménye megegyezett. Nem hivatkozom a hivatalnok szakértőre, bár országos tekintély. Csak Ungváryra, akiről tudjuk, hogy szakértelmét tényleg be is bizonyította. Abból él: tudvalevően, kitűnő eredménnyel. — Tehát elhíhetjük neki, hogy gazdag a város fekvésével, helyével. Kritikájuk alapján azt is mondhatjuk, hogy művelési módunkkal, felfogásunkkal nem vagyunk szerencsések. — Elhíhetjük nekik, hogy tudásunk mai állása mellett Istentől ölünkben tartott földünk fekvésének az ajándéka — kihasználhatatlan!

Hát nem bűn mindannyiunk ellen, ha azok, akiknek ott és másfelé földjük van — nem használják fel rendszeresen, előnyösen? — Azt is mondták azok az urak, hogy össze kell állniuk a birtokosoknak. — Csak egy fajta gyümölcs, úgy szemre, egymás között a Jonathan és Batult vitatták, nagy tömegben ad igazi értéket. — A más mód csak rossz játék. A nagy tételben való árusítás — az a komoly dolog!

Hátha ezek még a zamátját kóstolták volna. A Kalchgraben végében szétterpeszkedő, fölig érő erdőre azt mondták, hogy pizálás az isteni jótéteménnyel. Született gyümölcsös. Mert száz percentben védett. — Ungváry még meg is jegyezte: mogyoró keli oda! — Tovább futta, hogy épp akkoriban járt Angliában, ahol egy 50 holdas mogyorós tulajdonosa nem cserélne nálunk egy sok ezer holdas jólmenő földbirtokossal. — Azt is mondta a talajpróba után, ha a város ott ilyent létesít, a leggazdagabb irigylettek leszünk messze vidéken. — Ne féljünk, mondta... a gyümölcsöstől. — Kivihetjük, kivihetjük... ismételte. Az évben, magyarázta, 2 millió pengőért hoztunk be külföldről mogyorót. — De gyümölcsöt is sokat. — Szakértelemmel természetelt, prima árumak, amit itt, — amint mondta: könnyű kihozni — állandó, nagy kereslete van. De lesz is, mert a kulturvilág fokozza a gyümölcsévést.

Van erdőnk! Vidékét az Isten jó kedvében teremtette. Birtoklása a sors pazar ajándéka. — És fája mégis még drága. Miért? Mert nincs u'ja, tervszerű, jövedelmével arányos befektetése. Vagyis: nem volt felőle helyes gazdálkodási elgondolásunk! — Ezért nincs is kihasználva. Régen kezdtük: jugoszláv tölgyet, cseh erdei fenyőt, Kárpátok lucát akartuk kapzsian magjukkal idevarázsolni. Eredmény: száz holdanként elzüllött erdő, ahol háromszor kevesebbet terem egy hold, mint teremhetne.

Legeslegutóbb sok történet, de rajtunk áll számolni az adott helyzettel. Nincs létjogosultsága semilyen vagyonunknak kezünkben, ha nem termi a lehető.

Momentán, mindettől eltekintve, ha kitermelők erdőnkben a gyenge állományt, ha kicserélők, úgy: egy holdon két-háromszor annyi fa teremne. Adósságunkat jelentősen törleszhetnénk. Az erdőbe befektethetnénk. S a fa is olcsóbb lehetne.

Polgármesterváltozás előtt állunk. Derék gondjai lesznek az Eljövendőnek. Jólétünket kell emelnie! Programot kell adnia, hogy jövendőnket fokozni értsük. Azon, úgy munkálkodjunk, ahogy kell. Hogy olcsóbbak lehessünk — a haladás útjára kell térülnünk. — És mindezekért összefogni kell megtanítania bennünket!

Mert csak egy esetet említek. — Minden dolgunk drágább. Élei niszreink például 20—40%-kal. — Kinek mi az érzése? Lehetne ma arról gondolni, hogy közös, tehát nagyobbani bevásárlás útján ezt kereskedőink — olcsóbbá tehetnénk — mindannyiunk érdekében.

Mi tehát eljövendő, első polgárunknak legelőhaladó, éjjel-nappali gondja, tennivalója? ...

... Embereinket gondolkodásokban megváltoztatni. Kezébe adott tekintélyével ebből szokást kiváltani? — Egységet összehozni! Jószóval, finomsággal, felülálló: imponáló türelemmel, de vaskitartással. Megértetni, hogy rossz időnknek nagyobb okai magunk vagyunk. S hogy elmúljon — egészen rajtunk múlik. Meg kell értetnie, hogy mindenkinek egyformán joga van élni. S bárkinek nehezebb meglevő hibáit megismerni, letenni, új időket kezdeni, amíg felebaráti szeretetünk nem egészen az, avagy csak passzív, csak szájvásító, s nem egészen aktív... jóindulatunk!

Polgárunk elsőjét, Mesterünket pedig áldja meg az Isten jó szívvvel, higgadt ésszel! A kettő harmoniájára tanítson meg bennünket! Tudjon nekünk alkalmat adni, hogy arra a nivóra csendesedhessünk le, amit akár urinak, akár a mai nevén, mert mindenkinek joga van hozzá, szolidaritásnak nevezünk. Mert ekkor nem lesz nehéz... érzésben és öntudatban egyaránt a legfőbbet eltálatnunk: az alkotás akaratát, célját, igaz útját.

Eljövendő polgármesterünk tehát példát adjon, bölcsességet hozzon... így munkálkodjon... távolodjon is el tőle, hogy még jobban láthasson! — Példára van szükség a türelemben, az életfelfogásban, az egyeneség tisztaságában és az önzetlen, kivétel nélküli igazságossátságban.

Köszeg, s mindenki jövője... ezen fordul! (közember.)

A csornai plébánia templom már 100 éve, hogy leégett. Eszterházy herceg most újra építteti 150.000 P-költséggel.

Katolikus iskolaügy a varme gyei kisülésen. A katolikus hitközség felebbezése folytán tárgyalták az Ege-utcai Pados-féle ház megveletét és egyben a többi város által megvett telkek ügyét is. Mikor ugyanis az evangélikus új iskolát építették, a város hozzájárult 8000 P értékű téglával. Törvény szerint ilyen esetben a másik felekezetnek is ki kell adni az arányos részt, — ez esetben 24 000 P a katolikus felekezetnek. A város ez esetben úgy számolta el ezt az összeget, hogy a katolikus iskola céljaira megvette az iskola körüli telkeket, hogy azután alkalmas időben a katolikus iskolát rendezze és bővítsé. Léven a város mint kegyur a katolikus iskolák kötelezett fenntartója. A felebbezés kifogásolta a város eljárását és azt is, hogy a vásárolt telkeket a város nevére telekkönyvezték. A kisülésen felszólalt Kincs István prelátus plebános, Boross Ferenc dr., Ország László dr., Rohrer Ödön dr. és vegre nagy részletességgel az elnökölő főispán, igazolva a város jogos és helyes eljárását és egyúttal azt is, hogy a város által hozott határozatokat mindig elsőnek maga Kincs István szavazta meg kifogás nélkül. Szavazásánál valamennyien a városi határozat jóváhagyása mellett szavaztak Kincs István kivételével. Valószínűleg további felebbezés tárgya lesz.

A Gazdakör közgyűlése mult vasárnap igen népes volt. Sulyos Ferenc elnök nagyobb beszéddel nyitotta meg azt és érdekes részletességgel fejtette az elmúlt esztendő gazdasági tapasztalatait. Holczer Mihály pénztáros beszámolt az anyagiokról, ifj. Stipkovits István titkár az egyesületi élet mozzanatairól és hivatalosan ajánlott állatbiztosításról, melyet a kör el nem fogadhat, mert a fuvarozó állatokat kizárják. Elnök meg bejelentette, hogy a Gazdakör könyvtára ismét értékes művekkel gyarapodott, dr. Stur Lajos a gazdák szoros összelátásának a szükségét hangsúlyozta, melyek után a közgyűlés véget ért.

A közzei vadászterületek bebedása árverés útján történt mult vasárnap igen élénk érdeklődés mellett. A balparti (alsóerdő és mezők) terület a legtöbbet 1960 P. igérő dr. Dreiszker Ferencé lett, — a jobbparti (felső erdő és mezők) 814 P ért. Küttel Dezsőé. Eddig egy vadász társaság P-ért bírta a balpartot, — a jobbpartit dr. Freyberger Jenő ügyvéd P-ért. Az új bérleti szerződések csak a képviselőtestület jóváhagyása után kötik meg.

A Concordia farsangi estélye szombaton este fél 9 órakor kezdődik. Azert figyelmeztetünk rá, mert kár lenne elmulasztani.

Vármegyei közgyűlés lesz hétfőn. Az alispán évnegyedes jelenésében majdnem egész terjedelmében benne vannak a közzei kereskedelmi panaszok, melyet a Kereskedelmi Kör elnöksége juttatott el oda a kamara útján. Így a miniszter elé kerülnek és azután — azután az irat kerülbe.

Az ipartestületi választás f. hó 13-án d. u. 3 órakor lesz. Az iparosság körében nagy örömet keltett az a híres forrásból eredő hír, hogy az elnöki tisztségre Sáhgy István órásmestert jelölté az iparosság tulnyomó többsége.

Futballmérkőzés. Ma d. u. 3 órakor a profi Somogyot verő és Ujpest ellen olyan szép sikerrel szereplő szombathelyi Máv. I. lesz a KSE ellenfele barátságos mérkőzés keretében a helybeli sporttelepen.

Bormérés. Elsőrendű vörös bit mérőzv. Bauer Antalné Várkőri 2. sz. alatt.

Strommer Viktorin tihanyi apát a közismert becses tudós, ki a vidék szülőtte és egykor itt járt iskolába a kormányzó sokévi munkásságának elismerésül a kormányfőtanácsosi címet adományozta.

Ipartestületi elnökválasztás lesz jövő héten szombaton. Azt hittük, hogy egyhangú lesz. Dömötör Gyula 16 év óta működő elnök annyi érdemet szerzett és annyi eredményt ért el, hogy nálánál jobbat nem is tudunk elképzelni. Meglepetve halljuk, hogy mégis állítanak ellenjelöltet. Kísérletet tettek többeknél, de ezek nem kívánták a jelölést. Sáhgy István órásmester elvállalta. Ha tényleg így van, akkor mégis két jelölt lesz.

Mozihírek. Ma vasárnap a mozi „Vége jó, minden jó” címmel nagyszerű, tiroli filmet mutat be. Sport, ének, szerelem, jókedv, humor filmje ez a darab, mely nagy sikert aratott mindenütt — Csütörtökön, 21-en két elsőrangú filmnek lesz a bemutatója. „Az utolsó négy” (Szivtitánok) a baráti hűség és tiszta szerelem gyönyörű éposza, melynek főszereplői a leg híresebb amerikai filmsillagok: Mary Astor, Erich von Stroheim, Richard Dix, Dorothy Jordan, Joel Mc Crea, Robert Armstrong. „Kenyés valóok” vigjáték Szöke Szakall, a kedves magyar filmkomikus főszereplésével, ami biztosítéka a jó hangulatnak.

Öngyilkossági kísérletet követett el Szombathelyen Krausz Salamon, az itteni Spielman és Krausz cég műszaki társa. Szájába lőtt, két fogán azonban gellert kapott a golyó és arca sérülésével ismét kijött. Állapota nem veszélyes. Állítólag szerelmi bánat keserítette el.

Ödülőtelepet szándékozik létesíteni Sopronban az Országos Polgáriszkolai Tanáregyesület. Tagjainak és diákjainak. Közzege talán még jobban elhelyezkedhetnének.

Cák és Dorozsló postagyűjtő és kézbesítő járatról alkotott szabályrendeletét a megyegyűlés jóváhagyta.

Tömördön holnap bíróságválasztás lesz Koldics János lemondása folytán. Az új jelölt Miletits János, akit valószínűleg egyhangulag fognak megválasztani az általános bizalom jeléül.

Megkerült a láncos aranyóra, mely egy évvel ezelőtt tűnt el a vasutas átvaházból az egyik tanítónő szekrényéből. Egy elbocsátott cselédleány egyik szombathelyi ékszerésznél akarta értékesíteni, ki gyanuperrel élt, a rendőrséget értesítette, ahol a cselédleány tettet beismerte.

Szentgotthárdon Németh Miklós gimnáziumi tanuló ismeretlen okból hasbalította magát. Sulyos állapotban a körmendi kórházban kezelik.

Nagygyécsen tűzoltószereházát nem engedik 1600 P. költséggel nagyobbra építeni, míg a községi pótladó állami segélyben részesül.

Mátrai Rudolf elhunyt tankerületi főigazgató helyettesítésére Kemény Illés budapestkerületi főigazgató kapott megbízást.

Kisnyom vasuti állomását röviden Jákkisnyombalofára akarták az érdekeltek községek, a vármegye felé terjesztette, de ott a nyelvicsaklórövidítést elutasították.

Egyházasradóc egyesülni ké szül a szomszédos Rádócufalu, Kisársóslak, Nemeshollós és Rempeshollós községekkel, mely kéréseket a megyegyűlés pártolólag terjeszt fel a belügyminiszterhez.

Eszterházy Antal herceg, néhai Pál herceg fivére, ki annak idején udvari szolgálatban állott, meghalt 85 éves korában Pottendorfban. A kismartoni családi sírboltba helyezték őtök nyugalomra.

nem csúszik el
Aki Okmatálpát visel

A házasságjog reformjáról a hercegprímás beszédet mondott Budapesten a városi színházban tartott családvédelmi nagygyűlésen. Bejelentett egy általa szerkesztett törvényjavaslatot, mely minden felekezetre egyaránt kedvezően oldja meg a polgári házasságkötés előrölhetését. Szérinte a gazdasági helyzet sivársága főoka a házasság elhárításának és gyermektelenségének, de vannak erkölcsi okok is, melyek a modern korszakban különösen a háború óta a családokra bomlasztó hatással vannak, leginkább a vagyonosabb osztályoknál, hol a férfiak három asszonyt is eltartanak, de gyerek egyiknek sem kell.

Gömbös miniszterelnök a rádióban csütörtökön este egyórás beszédet mondott a politikai helyzetről. Lényeges része az, hogy a félreértéseket odat Eckhardt nyilatkozata és reformtervekre vonatkozólag kifejtette, miszerint Eckhardttal más kapcsolata nem volt, mint az új titkos választói jog végrehajtó irányelveinek kölcsönös megbeszélése, reformtervei pedig ugyanazok, melyeket a kormányalakítás alkalmával vallott és melyek a volt Bethlen-kormány programjában is benne voltak. Ugyiltszik az kellett feltűnést nemely körökben, hogy van egy kormány, mely programját nem csak hirdeti, hanem megvalósítani is akarja. Ő konzervatív politikus, de haladni akaró oly mértékben, amint azt a nemzet érdeke megkívánja. Földbirtok reformja nem a nagybirtokosság vagy hitbizományok elleni, de fokozatosan bizonyos mértékig a kisebb birtokosok helyzetét akarja megjavítani, mert ettől függ az ország általános jóléte. Ezzel a programmal jött és tapasztalva a nemzetnek irányában megnyilvánuló bizalmat, ennek meg is akar felelni és pedig a Nemzeti Egység pártjának a támogatásával.

A tankerületi új főigazgató ságok Budapest, Budapestvidéki, Debrecen, Szombathely, Pécs, Szeged Miskolc és Székesfehérvár székhellyel állapítanak meg a most beterjesztett törvényjavaslat szerint. A tankerületek élén a tankerületi kir. főigazgatók állanak, akiket a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére az államfő nevez ki. A tankerületi kir. főigazgató a tankerületben a közoktatásügyi igazgatás vezetője, a nevelés és az oktatás irányítója. Hatásköre kiterjed a tankerületben lévő középiskolákra, középfokú iskolákra, szakiskolákra, népiskolákra, ovodákra és gyermekmenedékházakra, valamint középiskolai, középfokú iskolai, szakiskolai, népiskolai internátusokra, nevelőintézetekre, előkészítő és ismétlő tanfolyamokra.

Frigyes főherceg uradalmának kiállítását a mezőgazdasági kiállításon Albrecht főherceg rendezti. Beigazolná akarja ezzel, hogy a nagybirtok több családot tart el, mintha a birtokot parcellákra osztanák fel.

Ete ssük a madarakat.

Országos tűzkarstatisztikát állított össze a Statisztikai Szemle. Eszerint tűz által okozott károkból 14.8 százalék a törvényhatósági joggal felruházott városokra, 85.2 százalék pedig az ország egyéb részeire esik. A biztosított vagyonban okozott kár 9.5 milliót tett ki, ezzel szemben 2.2 milliót képviselt az a tűzkár, amely nem volt biztosítva. Az emberi cselekmények által okozott károk az összkár 72.8 százalékára ruhtak. Ezzel szemben például Norvégiában az összkárnak csak 63.7 százaléka esett emberi cselekedetre. Bűnös eredetű károk 30 százalékot tettek ki Magyarországon.

Ujból rendezték az alkalmazottak és nyugdíjasok utazási kedvezményét. A MÁV igazgatósága január elsejétől ujból szabályozta a tényleges alkalmazottak és nyugdíjasok menetdíjkedvezményeit. Az alkalmazottak részére eddig biztosított 6 szabadjegy továbbra is érvényben marad, azonban csak száz kilométernél hosszabb távolságra történő utazásoknál érvényesek gyorsvonatra is. Az alkalmazottak családtagjai, nyugdíjasok s ezek családtagjai az eddigi három szabadjegy helyett évenként két szabadjegyet kapnak. Gyorsvonatra is érvényes korlátlan számú személyzeti jegyet válthatnak gyorsvonatra személyzeti jegyet azonban csak száz kilométernél hosszabb vasuti utra lehet váltani. A személyzeti jegyek árait mintegy husz százalékkal emelik.

Befutta a házat a hó. A zempléni megyei Ricse község határában Szabó István gazda házat a hófúvás teljesen betemette, úgy, hogy a háznak csak a kéménye látszott ki. Szomszédok csak nagy távolságból voltak és 50 méter hosszúságú alagutat furtak a vastag hóban, hogy kimentessék a gazdát és családját.

A budapesti mezőgazdasági kiállításon f. é. márciusban másfélévi hitel igénybevételével is vásárolhatnak tenyészállatot, sőt az állatot még költségmentesen haza is szállítják.

14.365 egyesület van Magyarországon. Minden 560 emberre esik egy egyesület. Minden lakásra átlag 0 P teher. Mivel azonban tulnyomólag a középosztály viseli ezt, hiába osztogatja el a statisztika, az egyesületek fenntartásából jelentékeny teher esik az ezt fenntartó kyszámú középosztály tagjaira. Ezen az egyesületek fuziójával lehetne segíteni.

Gazdasági statisztika készül az összes üzemekről. Két és fél millió kérdőívnek megszerkesztésére 200 állásnékülit alkalmaznak, akik két évig dolgoznak e munkán.

A három bankrablót, akik dec. 31-én a budapesti Szabadság-téri bankfiókban rablást kíséreltek meg és melynek három ember elete esett áldozatul, a pesti törvényszék halálra ítélte.

A pécsi egyetem disz doktora lett Hóman Bálint kultuszminiszter.

